

Kontaktperson

Koki Hjelmström

Innerstad

Telefon: 08-508 263 18

koki.hjelmstrom@mk.stockholm.se

Till

Marknämnden 2006-09-21

Ansökan om bidrag för marksanering vid Junibacken. Remiss från Kommunstyrelsen.

Förslag till beslut

1. Marknämnden överlämnar och åberopar kontorets utlåtande till Kommunstyrelsen.

Göran Långsved

Stefan Eriksson

Sammanfattning

Junibacken Drift AB har i skrivelse till kommunstyrelsens ordförande hemställt om att staden skall svara för sanering av ett förorenat område, samt återställande, inom Galärparken, Södra Djurgården. Kommunstyrelsen har 2006-06-08 remitterat skrivelsen till Marknämnden för yttrande senast 2006-09-22.

Skrivelsen redovisar översiktligt planerna på att bygga en lekpark i anslutning till Junibackens verksamhet.

Skrivelsen redovisar att marken är kraftigt förorenad och kostnader för sanering beräknas till 4,8 Mkr och återställningskostnader till 750 tusen kr. Junibacken Drift AB framhåller att Stockholm Stad bör svara för dessa kostnader.

Underlaget för skrivelsen består av tre rapporter som kontoret har tagit del av.

Den militära verksamheten (1700-talet till 1969) på platsen pekas ut som orsak till de föroreningar som påträffats. Förenklat finns två ansvarskretsar för markföroreningar utpekade i miljöbalken, *verksamhetsutövare* och *fastighetsägare*. Kontoret konstaterar att staden inte tillhör någon av dessa två utpekade ansvarskretsar i fråga om det aktuella området. Det är Statens

fastighetsverk som är fastighetsägare och Staten via försvarsmakten som har varit verksamhetsutövare.

Remissen

Junibacken Drift AB har i skrivelse till kommunstyrelsens ordförande hemställt om att staden skall svara för sanering av ett förorenat område, samt återställande, inom Galärparken, Djurgården. Kommunstyrelsen har 2006-06-08 remitterat skrivelsen till Marknämnden för yttrande senast 2006-09-22. Ärendet har även remitterats till Miljö- och hälsoskydds-nämnden, Östermalms stadsdelsnämnd samt Kungliga Djurgårdens förvaltning (nedan kallat Djurgårdsförvaltningen).

Skrivelsen

Skrivelsen, från Junibacken Drift AB (Bilaga 1), redovisar översiktligt Junibackens planer för att bygga en lekplats (Juniparken) belägen norr om nuvarande Junibackens lokaler och inom Galärparken. Investeringskostnaden för själva lekplatsen bedöms uppgå till dryga 2,25 Mkr. Vidare redovisas att experter har funnit gifter inom det planerade området vilka härrör från den marina miljön och aktiviteter från förra sekelskiftet. Kostnaderna för sanering av den starkt förorenade jorden har beräknats till 4,8 Mkr och återställningskostnaderna till 750 tusen kr. Man framhåller att det naturliga vore att Stockholms stad svarar för kostnaden för saneringen.

Ungefärligt läge för undersökningsområdet för lekparken

Markkontorets synpunkter

Allmänt

Kontoret har tagit del av underlaget för hemställan i form av tre rapporter, som på uppdrag av Djurgårdsförvaltningen tagits fram av ett konsultföretag:

- Översiktlig miljöteknisk undersökning
- Fördjupad miljö- och hälsoriskbedömning
- Kostnadsuppskattning av saneringsåtgärder

Undersökningarna är mycket omfattande och den föroreningsprofil som redovisas pekar entydigt ut den militära verksamheten på platsen som orsak till de föroreningar som påträffats. Sannolikt en verksamhet som sträcker sig tidsmässigt från mitten av 1700- talet fram till 1969 då den militära verksamheten flyttade till Muskö.

Konsulten har i den fördjupade miljö- och hälsoriskbedömningen bedömt att det finns en miljö och hälsorisk med de föroreningar som finns i jorden. Det finns dock enligt konsulten inga akuta hälsorisker i dagsläget men de förhöjda halterna av arsenik kan medföra en hälsorisk på längre sikt p.g.a. intag av grönsaker, frukt och bär. Med detta menas förmodligen att långvarig förtäring av grönsaker, frukt m.m. från platsen kan innebära en risk. Konsulten rekommenderar därför att en sanering utförs av området samt även ett större område utanför det egentliga lekparksområdet.

Ansvarsfrågan

Ansvar för förorenade områden är i detalj reglerat i Miljöbalkens 10:e kap. I 1 § definieras förorenad mark som mark som är så förorenad att det kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Konsult-rapporterna har redovisat uppfattningen att detta är förorenad mark i balkens mening.

Andra paragrafen (§ 2) beskriver ansvaret för utredning och efterbehandling av förorenade områden:

”Ansvarig för efterbehandling av sådana områden, byggnader eller anläggningar som anges i 1 § är den som bedriver eller har bedrivit en verksamhet eller har vidtagit en åtgärd som har bidragit till föroreningen (verksamhetsutövare).

Tredje paragrafen (§ 3) reglerar det s.k. fastighetsägareansvaret. Detta innebär att om verksamhetsutövare inte finns eller kan bekosta efterbehandling av en förorenad fastighet, så är var och en efterbehandlingsansvarig som förvärvat fastigheten och vid förvärvet känt till föroreningen eller då borde ha upptäckt den.

Sammanfattningsvis och förenklat finns två ansvarskretsar för markföroreningar utpekade i miljöbalken, *verksamhetsutövare* och

fastighetsägare. Kontoret konstaterar att staden inte tillhör någon av dessa utpekade ansvarskretsar i fråga om det aktuella området vid Galärparken.

Det är staten via försvarsmakten och den militära organisationen som har bedrivit verksamhet (verksamhetsutövare) som gett upphov till de föroreningar som skrivelsen redovisar. Frågan om hur omfattande detta ansvar är och vilken del av försvaret som har att hantera frågan kan markkontoret inte bedöma. Stockholm stad har dock inte bedrivit verksamhet på platsen.

Ett verksamhetsansvar finns även för en byggherre som bedriver schaktning eller andra markarbeten i förorenad mark. I detta fall torde det vara Junibacken eller Djurgårdsförvaltningen som kan pekas ut som ansvarig beroende på vilken som är byggherre.

I fråga om fastighetsägaransvaret är Statens Fastighetsverk ägare och det är Djurgårdsförvaltningen som förvaltar området. I likhet med verksamhetsansvaret är det staten och ansvarig myndighet inom den statliga organisationen som har fastighetsägaransvar för den förorenade marken.

Läge för lekpark

Markkontoret och Stadsbyggnadskontoret har tillsammans diskuterat förutsättningarna för ett större idéprogram för ett område som sträcker sig från Riksdagen bort till Djurgården. Placeringsfrågor har diskuterats och bilden nedan beskriver området.

Illustration idéprogram

Kontoret konstaterar att stora delar av det ovan redovisade området för idéprogrammet ägs av staten men att även stadens mark är berörd bla vid Blasieholmen och del av Södra Djurgården. En klok planering och användning av området är av största betydelse för Stockholm och besöksnäringen på kort och lång sikt. Kontoret menar att de strukturella frågorna för området i stort inte har diskuterats färdigt och ställer sig frågande inför den stora investeringen som föreslås även om en lekplats i sig är positiv för alla besökande barn.

Markkontorets förslag

Kontoret konstaterar att Stockholms Stad inte har något juridiskt ansvar för sanering av markområdet. Då Junibacken Drift AB är hyresgäst hos staten och den nya lekplatsen också upplåts av staten, som enligt ovan har allt ansvar för föreningen, är det Markkontorets uppfattning att enbart staten kan komma ifråga som finansiär.

Naturvårdsverket har hand om en saneringsfond som bland annat används för att åtgärda miljöskulder från verksamheter där staten är ansvariga men juridiskt ansvar ej kan utkrävas. Bolaget kan där göra en hemställan.

Läget för lekparken bör utredas vidare och stämmas av med Stadsbyggnadskontorets idéprogram för området.

SLUT